

ԼԵԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԱՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 14 ՅՈՒՆԻՍ

Մարթայի անցեալ չորեքշաբթի մայրաքաղաքս հասնող անդրկական թուղթը շաբաթը մինչև լուրեր բերաւ Սիկիւնայի և Կարիպալիսի զորքերը Միսիսիսի շրջակայ լեռանց կիրճերուն մէջ յաղթութիւն մը բերելու և Մարթայի զորաց ղեմ, բայց կիրճերը զեռ վերջնական ձեռքն են։ Միսիսիսի քաղաքն ու շրջակայքն պահպանող Մարթայի զորաց մէջ ալ փախուցներ պակաս չեն եւ օր ըստ օրէ կաւերնան կղեր։

Մարթայի եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ անպարտական զինուորներուն ու ժողովրդեան մէջ կռիւ մը կղեր է, բայց շուտով հանգարար է։ Սոր պաշտօնականներն հրաժարական տուեր են, եւ թաղաւորը դժուարութիւն կը կրէ կղեր ուրիշ պաշտօնականներ ընտրելու։ Կարիպալիսի զորապետը Միսիսիսի վրայ կը քայլէ։

Հռոմէն Պէթլիքայի Ինտերնացիոնալ ընդդէմ զրկած նամակ մը լուր կուտայ, թէ Պապը այս միջոցին երբեք հակառակ ազդեցութիւններ չընթացատեալ է, որոց մէջը նա համառոտական բարեկարգութիւններ ընկելու զինքը կը յորդորէ, մի ան ալ այժմեան վեճակը անփոփոխ պահելու։ Պապն ալ վարանաւ մնացեր է կրօն, եւ միայն մէկ կէտի մը վրայ անդրադառնալ կեցած է, որ է Մարտինիայի թաղաւորին հետ բարեկամութիւն չունել։ Սահմանադրական բարեկարգութիւններ ընկելու ալ իր գաղափարն պատահաբէ կըսեն, եւ ասոր ապացոյց կը բերեն այս օրերս Չիլիմա-Վիլլիքա գաղափար ժամանակը անդրադառնալ քաղաքական սա խօսքն ըսելը։ «Սիկի մեկնելէն առաջ կու գիտնաւ անանկի խօսիլ քեզի հետ, եւ մենք կրկին քանի մը վայրկեան մէջ քաղաքին շահաւոր ըլլալը աւելի զօր կրկնեց անօրինակ քան թէ որ երկու հոգի ազգային երեսփոխանաց ժողովներուն նայինք քովքին։»

Հռոմէ կառավարութիւնը 50 միլիոն Ֆրանք փոխ առնելու ետեւէ ըլլալով, թէ որ այս փոխառութիւնը չյաջողի, մեծ տաքսա դի մէջ պիտի յայտնուի, վաւեր զի տեղւոր խեղճութեան մասին 3 միլիոն Ֆրանք կը բաւայ կղեր։

Թաւրիսի յունիս 20 թուով լուր կուտան թէ Լամբորտիսի զորապետ իր զօրքերը պապական տեղութեան ներքին զաւաճանքին քաղաքն պէս ապստամ

բութիւն կըրէ Լիւթա եւ Սոնթե-Ֆելիքս քաղաքներուն մէջ եւ Բալթո-լեքայի մօտերը։ Լիւթոնայի մէջ ալ խռովութիւն կըրէ։

Խաղաղական լուրեր մը լուր կուտայ, թէ Լամբորտիսի զորապետին հրաժարած պապական զօրաց մէջ փախուցներն օր ըստ օրէ կը շատան։ Լամբոմ շատը Գորիս հասնելով Սիկիւնա կը թաղ կու գին կղեր։

Մարտինիայի կառավարութիւնը խիստ միջոցներ կը բանեցնէ։ Թաւրիսիսի ու Լամբորտիսի կառավարութիւններն զեմ օրերը Պապին երկիրները Մարտինիայի հետ միտնալուն համար կրօնական հանգիստներ ընկելու զեմ կեցեր են։ Պապին ծայր կառավարութիւնը արեւ տարի բանաւոր կուտան եւ 4000 Ֆրանք տուգանքի դատաւարութեամբ։ Գորիսի ու Գորնիայի կառավարութիւններն ալ նոյնպէս դատաւարութեամբ։ Լիւթեկայի կառավարութիւնը զատաստանի հրաժարեցաւ, եւ Լամբոմի կառավարութիւնը արեւելեան թաղաւորներէն Բանի մըն ալ ձեռք բերելու դատաստանի մօտեցած են, բայց ասոնց դատաստանական ընտելութիւնները ծառուկ պահեցան։

Խաղաղական լուրեր մը կը ծանուցանեն թէ Լամբորտի տեղւոր խեղճներ 140 հազար զօրք ընդունելու և 80 հազար զօրք ալ թիւրքերէ մէջ պահեստ դրելու և կրկնայի ու Լիւթեկայի զօրքերն ալ ահաւոր կերպով կը պաշտպանեն։

Լամբորտի յունիս 1/13 թուով հետեւեալ լուրերը կուտան։

«Լիւթի հաստատեալ խորհրդարանին մէջ Լորտ Դոն Ալբրէլ յայտարարութիւն ըրաւ թէ տեղւոր խեղճներ պէտք է արդիւն ապրեն հիւրանքները Լամբոմ տանի մէջ։

«Պատր տեղւոր խեղճն պատերազմական նաւերը պաշտպանութիւն պիտի ընեն բնակիչներուն։

«Լամբորտի խորհրդարանի կողմէն լուր կը լսուի թէ Լամբորտի խեղճներ պիտի միտնալուն փութնալ խաղաղութիւնները վերջացնեն։

«Լորտ Դոն Ալբրէլ չիարձկն որ հարաւային ու հիւսիսային Լամբոմի կառավարութիւն մէկ թաղաւորութիւն մը կազմէ։ Թէ որ Մարթայի թաղաւորը կըրնայ իր ժողովուրդը իրեն հաւատարմութիւն, Լիւթեկա ապրիլութիւն մը չունի ընկելը։ Բայց սակայն յիշեալ տեղւորութիւն ամառը բանած է այն սկզբունքը թէ ամեն ժողովուրդ իրաւունք ունի իրեն յարմար երեւցած կառավարութեան

ձեւն ընտրելու։»

Գաղղիական Ռաշիս լուրերը կը ծանուցանեն թէ Գաղղիայի կառավարութիւնը որոշում ըրեր է Տիւրքիա եւ Լիւթա նրան երկու մեծ պատերազմական նաւ անմիջապէս Պերու թիւրքերու Դէհէն ծովապետին հրամանատարութեամբ։

Ճիւստտանի Լիւթոյա եկած վերջին լուրերը միջեւ մայիս 23 կը հասնին։ Լիւթա թիւրքական զաւաճանները չիւսացած են և անորոշ շիւսան կը լսուին մէջ տեղաւորութիւն, եւ Լիւթեկի ծովածային մէջ իրենց համարանոցներ պատասխար կը զրկուին։

Ճիւստտանի կառավարութիւնն ալ զեռ կը թիւրքեցի զաւաճանի զեռապաններուն հետ, բայց միւս կողմէն պատերազմական պատրաստութիւններն ալ մեծ փութով կը շարունակեն։

Ճիւստտանի կայսեր զեմ քանի մը տարիէ ի վեր արեւ երած ապստամբներն այս օրերս մեծ յաղթութիւն մը բերին Լիւթիսի առջեւ, եւ կայսերական զօրքերն սարսփեր են յիշեալ քաղաքին պաշարու մը վերջնալու։

Պարսիկ մէջ ալ թշնամութիւնը կը շարունակէ եւ օրացող զեմ, եւ Եւրասիոյ մէջ ամեն զիշեր հիւստաններուն ամառ մէջ խռովութիւն կը լսուի, որոցն զի շարաքրներն պահաւանած չըլան։

ՆԵՐՏԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օրոտաւաճա ինքնակալ Պերու թիւրքն ու Դամասկոսի գաւառներուն մէջ եղած ստեղծարար շեղումներն խաղաղութեան համար Եւրասիոյ թիւրքական զօրաց թիւրքն որ 200000 կը հասնէ, շուտով աւելցնելու հրաման ըրաւ։ Լիւթեկ 6000 զօրք ծածկող երած են Դամասկոս երկրորդ համար, եւ Ղազնի ալ ուրիշ զօրաց զաւաճեր նաւ շատեր են Պերու թիւրք եւ անկէ Դամասկոս երկրորդ համար։

Լամբոմ զատ Պերու թիւրքն ու Դամասկոսի մօտակայ գաւառներուն պատահական զօրքերն 15 հազար մարդ զեռնու որութեան կազմեցան վերջնալ զօրաց վրայ աւելալու համար։

Եւրասիոյ թիւրքական ապստամբութեան փառն փառն Գուսա փառն ին անմիջապէս հրամաններն զօրք վերցուցաւ։

Դամասկոսի եկած լուրերը միջեւ յունիս 30 կը իրկուան ժամը մէկը կը հասնին եւ միջեւ այն կէտը կը շարունակէ կղեր ապստամբութիւնը։ Բաղա-

քին մէջի ապստամբներուն հետ միացեր են զուրաի ապստամբ զեռներն ալ կրկին բողբոն ու ծուրը հետեւէն անանկով։ Լիւթա զեռներն են Պէթլիքայի, Թիւրք-մէնկեր, Բիւրաւեր, Միսիսիսիսի, Լիւթալիսիսի ու Տիւրքիսիսի, որոնք թշուառ քաղաքին վրայ ինկեր են՝ բընակաց մէկ մասին սկսած աւերմունքը լրացնելու համար։ Բաղաքին ապստամբներն առջեւ բերանը 20000 աւելի չեն կղեր։ Բիւստանից բոլոր թաղերը ուրոց մէջ 60000 չափ տուն կան, եւ անոնց հետ քանի մը տաճար ու հրէկոյ տուններն ալ հոյ ծածկողներ են։ Լամբոմ։ Ռուսիոյ, Բուրսիոյ, Հոլանտա-յի, Պէթլիքայի եւ Լիւթեկական հիւստանապաններն ալ ժողովրդեղ են։ Եւրասիոյ միւս կողմէն զաւաճեր են Լիւթեկայիսի, Պէթլիքայի եւ Լիւթեկական հիւստանապան բոլոր վանքերը, Եւրասիոյսիսի եւ առաջնորդարաններն ալ։ Սպանեալ կիւղեցաւ անանկուն մէջ ու թիւրքական կրօնաւոր եւ անդրեցի քաղաքը մը կայ։ Լամբոմի փոխ հիւստանապան Լիւթեկայի փոխ հիւստանապան Լիւթեկայի փոխ հիւստանապան համար ալ սպաննուցեր է կրկին, բայց զեռ ստուգեցած չէ։

Ապստամբները Լիւթեկայի հիւստանապանին չեն զարկ։

Լիւթու հազարէն աւելի քրիստոնէայե Դէղայիցի հազարաւոր Լիւթեկ-Դամասկոսի տունը փախեր ապստամբներն են, եւ Լիւթու հազարի չափ Դէղայիցիներով զանոնց կը պաշտպանէ կղեր ապստամբներուն զեմ։

Լիւթնաբերդին մէջ ալ հազարաւոր քրիստոնէայե փախեր ամառներ են, եւ թէպէտ ապստամբներուն ձեռքն ազատած են, բայց ուտելիք չունին կղեր։

Լիւթի Լիւթեկայի լուրերն հետեւեալ խորհրդածութիւնները կը լսուին Լիւթեկայի փոխ հիւստանապան Լիւթեկայի փոխ հիւստանապան Լիւթեկայի փոխ հիւստանապան մէջ եղած արիւնհիւրութիւններուն լուրերը բերաւ։

«Լիւթեկայիսի եւ ամենախաղաղապետութիւն մը տիրեց Լիւթի փոխ կըրոր զաղղիական Լիւթեկայի շաղկապեալ Դամասկոսի մէջ եղած արիւնհիւրութիւններուն լուրերը բերաւ։

Լիւթեկայի մէջ անցած անցերը որչափ որ մարդուս դուրը կը շարունակէ կղերներուն վրայ, եւ ցատու կը գրգռեն իրենց տաւար վերժառութիւնն այնչափ հետուն հասցնողներուն զեմ, այսու ամենայնիւ կողմ մը ունենին որ կոտորածներուն եւ հրկիզութեանց ստուգուի քեզ մը կը մեղմացնեն, որովհետեւ Լիւթեկայի Տիւրքներն ու Մարթաները դարերէ ի վեր կը կռուին իրաւունք հետ։ Լիւթեկայիսի աւելի պատերազմաւոր, վերջնական ալ աւելի բաղձա-

Թիւ ըլլալով, փոքր պատճառներու հա-
մար զէնք կանոնէն, եւ երբեք մէկը, եր-
բեք ալ միւսը վրայ ելած է: Այս վեր-
ջին կռիւն մէջ ալ՝ շատ թղթակիցներ՝
որոց անկողնասիրութեանը վրայ կաս-
կած չկրնար ըլլալ, նախադրեալ ըլլալու
յանցանքը Մարտիներուն կուտան: Բ-
սել է որ Լեւոնանու ողբալի անցքերը
մեղմացուցին պարագաներ ունեին, որոց
նկատում ըլլալ պէտք էր թէ որ առանց
կրից դատողութիւն մը ընել ուղիքի:
Բայց Դատասիրտ արիւն հեղութիւնն
աններելի է: Դատասիրտ 200,000 ընա-
կիչ ունի որոց 30000ը քրիստոնէայ
են. . . . Դատասիրտ մոլեռանդ ժո-
ղովուրդը թէ որ տէրութեան շահոյցը
բոլորովին հակառակ ազդեցութիւններէ
շարժելով այս բանը ընէր, ուրիշ կերպէր
կրնար ընել: Համարված ենք որ փե-
հապառ Սուլթանն ու իր կառավարու-
թիւնը խորին ցաւ մը պիտի զգան այս
բանիս վրայ, եւ միւս կողմանէ ալ նոյն-
պէս համարված ենք, որ պէտք է զգածին պէս
արագութեամբ ու խառնութեամբ պատու-
հասել ետ պիտի չլինան: Այնք է որ հա-
սարակաց խղճմանը պայծառ հատու-
ցում մը ընդունի, եւ տէրութեան ձեռ-
քը յատուկ խառնութեամբ մը ծանրանայ
Դատասիրտ իշխանութեանց վրայ, որոնք՝
եկած տեղեկութիւններու նայելով իրենց
պաշտօնին անարժան կերպով վարվի են:
Լեւոնէն մեծ յանցաւորներն անոնք են
որ այս աստիճան պարտազանցութիւն
ընէր են:»

— — —
Պերութէն յուլիս 3/15 թուով
գրված եւ մայրաքաղաքիս Դատարար-
րադին մէջ հրատարակված նամակ մը
հետեւեալ լուրերը կուտայ:

« Էջիպ էֆենտինն օրովս եղած
կարգադրութեան համեմատ՝ Լեւոնա-
նու Տրիւնիներն ու Քրիստոնէայիները
երկու գայմազանով ինքզինքներն կը կա-
ռավարէին, եւ Բ. Դրան կառավարու-
թիւնը չէր խառնվիր անոնց ներքին կա-
ռավարութեանը: Այս երկու ժողովուրդ-
ները չկրնային երբեք իրար քաշել:

« Քրիստոնէայիները խաղաղ կենա-
լով ու Եւրոպայի հետ առևտուր ընե-
լով՝ շատ ծաղկեր էին, ուստի մեծ կու-
րութիւն էր այս անգամ պատերազմի ել-
նելին: Լեւոնանու մէջ քաղաքական
պատերազմը նոր բան մը չէ: Բայց Էջ-
իպ էֆենտինն կարգադրութեանէն դուրս
եղած անկերը պէտք էր որ պաշտպան-
վէին: Հասակա եւ Բաշա քաղաքները
Դատասիրտ փաշայութենէն կախում
ունին եւ երկուքն մէջ ալ պահապան
զօրք կայ: Սպարապետը Դատասիրտ կը
նստի զօրքով: Տէյր էլ Բաւար քա-
ղաքն ալ Պերութի փաշայութենէն կա-
խում ունի եւ անոր մէջ ալ պահապան
զօրք կայ:

« Դատասիրտ նորընտիր կուտակալ
Սուլթանը փաշան Պերութի հասաւ:
Նոյն ատենին 3000 զօրք հասաւ
մեծ շաքիշարժ կրկնայարկով մը ու եր-
կու շաքիշարժ Ֆրգաթանով:

« Լեւոնանու Տրիւնիներն ու Մա-
րտիները հաշտութիւն ընին իրարու հետ:
Բայց Օւսէն Հասակա, Բաշա, Տէյր-էլ-
Բաւար քաղաքները դուրս կը մնան այս
հաշտութենէն, վասն զի Էջիպ էֆեն-
տինն ըրած կարգադրութեանէն դուրս են:
Արտիկ թէ քրիստոնէայ Էջիպերուն մէկ
քանին դեռ չեն ստորագրեր հաշտութիւ-
նը: Այսպէս թէ որ խաղաղութիւնը ու-
ժանց համար անկեղծ չէ ալ նե՛քի մը կը

համարակցեն: Լեւոն: Քրիստոնէայ
ընտանիքներն իրենց դեղերը դառնալ
կսին, եւ յուսալու է որ համարակու-
թիւն կը դառնան:

— — —
Սպարական կառավարութիւնը նա-
ւերոյ ցորեն խրկից Պերութի, որպէս զի
Լեւոնանու կռիւներէն ֆէսս կրող ժո-
ղովուրդներուն բաժնովն:

— — —
Լոկէց քանի մը ասփառաջ Նիւ-
տի մէջ պատահած անցքերուն Վերջը
քննութիւն եղած ժամանակը կայսերա-
կան կառավարութեան կողմանէ անուշ
խրկիւղ Սպարտ փաշան Եւրոպայէն
զինուորական կառավարիչ անուանելով,
ուրբաթ օրը մայրաքաղաքէս ճամբայ
ելաւ:

— — —
Ընցնալ շարժութենէն ի վեր մայրա-
քաղաքիս մէջ խել մ. անտեղի զօրքներ
կը պարսին, որոնք խոհական անձանց ու
շաքիշարժներն անգամ արժանի չեն:

— — —
Սպարական կառավարութեան ա-
չալովը հակադրութիւնն ու պատրաստ
ունեցաւ զինուորական հզօր զօրութիւնը
անխափանեղ ապահովութիւններն հո-
սարակաց խաղաղութիւնը վայրկեան մը
չվազով լինէ:

— — —
Տէրութեան մաքսերուն ցուցանե-
լը (Թարիֆ) նորոգելու պաշտօն ու-
նեցող յանձնաժողովն իր դործը ընցու-
նելու վրայ է:

— — —
Ընկած նոր ցուցանիշներն նայե-
լով Տէրութեան մաքսերուն եկամուտը
հարկը միլիան դուրս չէ չափ պիտի ա-
ւելնայ կրնն:

— — —
Յունաց ազգային ժողովը Կ. Պոլ-
սոյ պատրիարքութեան տեղապահ ան-
անց Եֆէնդ արք եպիսկոպոսը մինչեւ
նոր պատրիարքի ընտրութեան ժամա-
նակը:

ԱՅԳԱՅԻՆ

Ինչպէս որ նախընթաց թիւով ծա-
նուցեր էինք, Օրթոդոքսի զի, եւ ի սկիւ-
տ սրի երկու թաղերուն ընտրութիւննե-
րը կիրակի եւ երկուշաբթի օրերը ար-
անցան, եւ ահա ասիկ յիշնալ թաղե-
րուն կողմանէ ընտրված ազգային ե-
րեսիստները:

ՕՐԹՈԴՈՒՅՆ	ԳԻՆԷ
Երեսիստներն Ստեփան Էֆենտի	138
Մ. Սինա Էֆենտի	134
Մարտիրոսեան Յօհաննէս աղա	114
Սարկեան Սարկի աղա	108
Խուրեան Վարդիէլ աղա	108
Եւանագեան Խաչիկ աղա	104
Յակոբեան Թադէոս աղա	101
Սեդրակեան Մկրտիչ աղա	93
Վրիզորեան Մարտիրոս աղա	92
Փիշիկեան Վրիզոր աղա	90
Տամատեան Յակոբ աղա	90
Փափաղեան Մկրտիչ աղա	83
Ֆրէնկեան Մկրտիչ աղա	77
Եւանագեան Յօհաննէս աղա	73

ԻՍԿԱԻՏԱՐՈՒ Ս. ԽԱՉ ԵՒ ԱԼԷՄՏԱՆԻ	ԳԻՆԷ
Օտեան Պօղոս աղա	184
Պէհզառ Ս. Անա աղա	183
Կազմեան Բ. Խոսի աղա	143
Խաչիկեան Մարտիրոս աղա	141
Տեմիրճիպաշեան Յօհաննէս աղա	108
Նորատուեկեան Վրիզոր աղա	106
Թովմատեան Յօհաննէս աղա	104
Պիլիկեան Յակոբ աղա	103
Մանուէլեան Յարութիւն աղա	101

Եւթանեան Եւթան աղա	88
Եւթանեան Վասպարիկ աղա	82
ԻՍԿԱԻՏԱՐՈՒ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏ	
Բնիկեանցի Յարութիւն աղա	158
Փափաղեան Համբարձում աղա	146
Օւրպիսեանցի Պետրոս աղա	139
Միւհեմետեան Յօհաննէս աղա	134
Վրիզորեան Ռաբունիկ Պէյ	132
Սարտիսեան Յարութիւն աղա	109
Փափաղեան Տարառ աղա	101
Տէրպեան Յօհաննէս աղա	66

— — —
Պէշիկեան Եւթանեան Եւթանեան
կողմէն հետեւեալ յայտարարութիւնը
խրկված է մեզ:

— — —
Պէշիկեան 11 յուլիս 1860

Մեր թաղին ուղիւս ասոր երեսիստաց
ընտրութեան համար գաղանի եւ ընդհանուր
քուէ սրիւթիւնը երկի կիրակի յուլիս 10 ին ե-
կեղեցւոյս գորտաւոր մէջ կատարվեցաւ. բաժնե-
րով մը 401 քուէներէն միւսի 315ը քուէար-
կիւթ էին. որոնցմէ 8ը հատը դուրս ձգվեցան,
մէկը մեկ, մէկը անտուն, եւ վերջը յայտարար
նշան ունենալուն, եւ մնացած 227 քուէներով
համարի սխալը. բոլորը կարգադրվեցաւ ետք 75
անձի անունը քուէ ելաւ, որոնցմէ բաղադրակ ա-
ռաւելութեամբ հետեւեալ անձինքը ազգային
երեսիստաց ընտրվեցան:

Եւթանիկ պէյ Պիշիկեան	ԳԻՆԷ
Կարապետ աղա Վալիմեան	163
Վրիզոր աղա Մ. Փափաղեան	120
Վ. աղապետ աղա Եւթանեան	143
Մարտիրոս աղա Վաստիկեան	115
Ն. Խոսի աղա Սարգիսեան	114
	119

Իսկ մնացեալ չորս երեսիստաց ընտ-
րութեանը համար՝ Հասակա 43 յուլիս 10
համաձայն անձն աւելի քուէ ստացողներէն ու-
թեմնի վրայ երկրորդ քուէարկութիւն պիտի ըլլայ
առաջիկայ կիրակի յուլիս 17ը ժամ 5ին թա-
ղիս եկեղեցւոյս գորտաւոր մէջ: Այդ ամենէն
աւելի քուէ ստացողքն են հետեւեալ յարգի
անձինքը:

Մարգարէ պէյ Տառեան	ԳԻՆԷ
Վերդ պէյ Եւթանեան	94
Վերդ պէյ Տրիւնի	93
Թարա պէյ Վիսալ	79
Վասակա անթուր Պաշեան	101
Միւսի աղա Մարտիրոս	106
Մարտիրոս աղա Մանուէլեան	68
Յովհաննէս պէյ Տառեան	78
	86

Ուստի ասոց մէջ միայն չորս անձի անուն
պիտի գրեն ընտրողները. դուրսէն մէկու մը ա-
նուն չեն կրնար գրել եւ զիս ալ նե՛ք չեն գրու-
մը: Հրահանգին համաձայն:

Ինտրուգիան Ժողովին Կոմագաճ
Բարեւոյթի Պ. Երզնգէր

— — —
Եւթանիկեան թիւ կրնուի մէջ բրած
խոստումներն ու համեմատ ահա ասիկ
կը հրատարակենք: Պարտաւ զերեզմանա-
տան վեճին պատուութիւնը հաւատարիմ
ազգիս բերէ քաղելով:

— — —
Յիշեալ ցուցի վեճին պատճառը
հայ բողոքականի մը թաղու մէ կը, որուն
Պարտաւ Լուսաւորչեան հայ ժողո-
վարը դէմ կեցաւ՝ ազգային սեփական-
ութեան իրաւունքին վրայ յիշելով. բո-
ղոքականը ալ սոք կեցեցին մեռեալը
նոյն գերեզմանատան մէջ թաղելու՝ ազ-
գաւ հայ ըլլալն իրենց իրաւունք համա-
րնելով:

— — —
Ինչպէս յայտնի կը տեսնուի, ինչի-
քը՝ օրջափ որ կրօնական երեսիսթ մը ու-
ներ ալ նե՛ք ազգային սեփականութեան
վրայ էր. ուստի մեք ալ նախ արժան
կը համարենք համառօտիւ քննել, թէ
ազգային եկեղեցիէն բաժանեալները՝ մեր
ազգին հետ ունեցած յարաբերութիւն-
ներուն ներքի պիտի լինի մէջ՝ կրնան որ
եւ է ազգային սեփականութեան մը վրայ
իրաւունք ունենալ եւ անոր վայելմանը
մասնակցութիւն պահանջել:

— — —
Սպարական տէրութեան երկիրնե-
րուն մէջ ազգութեանց հիմ բոնորված
— — —
* Մեր թաղին նայելով՝ քուէարկութեանը ե-
կեղեցին կատարվեցաւ, եւ քուէ համարը գորտաւոր:

է կրօնը: Լեւոն մէկ կրօնի հետեւող-
ները զատ հասարակութիւններու կամ
ազգերու բաժնոված են, եւ քրիստոնէ-
նէից վրայ միայն խօսելով, ամեն մէկ հա-
սարակութիւն իրեն յատուկ պատրիարք,
ազգապետ, ժողով, ազգային կառավարու-
թիւն եւ ազգահամար ունի. իր կրօնա-
կան եւ ազգային դործերը ինք կը տնո-
րին. իր եկեղեցիները, վանքերը, դե-
րեզմանատուները, հիւանդանոցները,
գործարարներ եւ անոնց կալուածները իր
սեփականութիւններն են, եւ քնքը կը
կառավարէ զանոնք իր ուղածին պէս. ա-
նոնց ստացմանը, շինութեանը, նորոգու-
թեանը, բարեկարգութեանը եւ պահ-
պանութեանը համար փող, ջանք, աշ-
խատութիւն, զրամ չեն նայիր. եւ իր ա-
մեն մէկ անգամները՝ ինչպէս որ այս հո-
գերուն աշխատութիւններուն ու ծախ-
քերուն մասնակցը ըլլալու պարտաւորու-
թիւն ունին, անտեղի ալ անոնց վայել-
մանը մասնակցելու իրաւունք ունին քա-
նի որ նոյն հասարակութեան կրօնակից
անդամ են:

— — —
Այս կրօնական հասարակութիւննե-
րը բնաւ յարաբերութիւն չունին իրա-
րու հետ իրենց կրօնական եւ ազգային
գործերուն մասին. եւ ամեն ալ իրարմէ
նոյն եւ նման պայմաններով դառնալ են:
Օրինակի համար Լուսաւորչեան հայ
հասարակութիւնը՝ ինչ գիրքի ու պայ-
մաններու մէջ է նե՛ք Յոյին նկատմամբ,
նոյն գիրքին ու պայմաններուն մէջ է
նաեւ հռոմէական հայուն եւ բողո-
քականին նկատմամբ, նմանապէս հռոմէ-
ական հայը, յոյնը, եւ բողոքականը՝ Լու-
սաւորչեականին նկատմամբ:

— — —
Այս զանազան կրօնական հասարա-
կութիւններուն մէկ կամ քանի մը ան-
գամները թէ որ կրօնափոխութեամբ ի-
րենց հասարակութիւնէն բաժնովին եւ
ուրիշ հասարակութեան մը յարին, իրենց
առջեւ հասարակութեան սեփական եւ
զած ազգային իրաւունքները բոլոր կը
կորսնցնուին, եւ նոր ընդունած կրօն-
քին սեփական եղած ազգային իրաւունք-
ները վայելել կ'սկսին. օրինակի համար
Լուսաւորչեան հայոց կրօնը ընդունող
յոյն մը ալ այնու հետեւ իր ամեն յարա-
բերութիւնները կը կորէ յունաց ազգին
հետ, եւ կրօնքով հայ ըլլալուն պէս՝ թէ
կրօնապետ եւ թէ քաղաքականապէս
Լուսաւորչեան հայ հասարակութեան
հետ կը կապվի, եւ հետեւաբար իրա-
ւունք չունենար յունաց ազգին որ եւ
է սեփականութեան վայելմանը մասնակցի
ըլլալու՝ թէ եւ եկեղեցիներ դպրոցներ եւ
այլն շինած ըլլայ իր քառակէս Լուսնի նա-
եւ Լուսաւորչեան հայոցմէ զատուող եւ
հռոմէական կամ բողոքական եղողներուն
ալ բաժանման պայմանը: Եւթարեւ վերջէն
երկու հասարակութեանց անգամները
մեծ մասամբ հայերէն կը խօսին, հայե-
րէն կը կարդան, հայերէն կը գրեն եւ
աղբաւ հայ են, բայց Լուսաւորչեան
հայոց հետ ունեցած յարաբերութիւն-
նին՝ Եւթարիայի տաճիկերէնախօս հայե-
րուն ու յոյններուն իրարու հետ ունե-
ցած յարաբերութեան տարբեր եւ ա-
ւելի չէ. եւ ինչպէս յոյնը հայուն հետ,
անտեղի ալ հռոմէական կամ բողոքական
հայը Լուսաւորչեան հայուն հետ ոչ
կրօնական եւ ոչ ազգային յարաբերու-
թիւն մը ունի: Լուսաւորչեան հայն
ալ հռոմէական հայոց ազգային սեփա-
կանութիւններն եւ անոնց վայելումն
այնչափ անմասն է իրաւամբ՝ օրջափ յու-
նաց ազգային սեփականութիւններն եւ

ԵՄԵՆՏԵՄԵՆԷ

Կ. ՊՕԼԻՍ. ԶԻՆԵԼԻ ԻՃՆ